

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการดูแลสุขภาพของประชากรในเขตหมู่บ้านประมง

ในบทที่ 3 ได้กล่าวถึงในเรื่องการอนามัยในด้านการรักษาพยาบาลแล้ว ในบทนี้ จะกล่าวถึง การอนามัยในแง่ของการดูแลสุขภาพ ทั้งนี้เพราะการดูแลสุขภาพมีความสำคัญอย่างมากต่อสุขภาพของร่างกาย และการดูแลสุขภาพที่จะกล่าวในบทนี้ จะแทนด้วยการอาบน้ำ และวิธีการเตรียมน้ำก่อนที่จะดื่ม, การใช้แปรงสีฟันและรองเท้าน้ำ และการใช้สวม ทั้งนี้เพราะในชีวิตประจำวันของคนเราจำเป็นที่จะต้องเกี่ยวข้องกับน้ำเป็นอย่างมาก เพราะถ้า น้ำที่ใสสกปรกแล้วจะทำให้สุขภาพของเราไม่สมบูรณ์ และอาจทำให้เป็นโรคต่าง ๆ ได้ ส่วนเรื่องของการใช้สวมก็เช่นกัน ทั้งนี้เพราะสวมเป็นที่มาของการอนามัยที่สำคัญอย่างหนึ่ง ชุมชนใด ถ้าประชากรส่วนใหญ่ไม่มีสวมใส ประชาชนก็จะปลอดภัยจระไม่เป็นที่ หรืออาจใช้สวมหลวม, สวมทะเล ซึ่งไม่ถูกสุขลักษณะ อันอาจเป็นบ่อเกิดของโรคภัยไข้เจ็บต่าง ๆ แก่สมาชิกของชุมชนได้

ปัจจัยที่คาดว่าจะมีผลต่อการดูแลสุขภาพในบทนี้ จะได้แบ่งออกเป็น 3 ส่วน

- 1) ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ รายได้
- 2) ปัจจัยทางด้านสังคม ได้แก่ อาชีพ การศึกษา ศาสนา และโครงสร้างของครอบครัว
- 3) ปัจจัยทางด้านประชากร ได้แก่ อายุของหัวหน้าครัวเรือน และจำนวนบุตรทั้งหมด

ในเรื่องของการดูแลสุขภาพที่เกี่ยวข้องกับการอาบน้ำและวิธีการเตรียมน้ำก่อนดื่ม แบ่งได้

เป็น 3 ประเภท คือ

- 1) กลุ่มที่มีการเตรียมน้ำก่อนดื่มไม่ว่าจะเป็นน้ำสะอาดหรือน้ำสกปรกก่อนดื่ม
- 2) กลุ่มที่ดื่มน้ำสะอาด แต่ไม่มีการเตรียม
- 3) กลุ่มที่ดื่มน้ำที่ไม่สะอาด และไม่มีการเตรียม

การเตรียมน้ำให้สะอาด คือ การใช้วิธีการต้ม, กรอง, และแกว่งสารส้ม และอื่น ๆ

น้ำสะอาด คือ น้ำฝน น้ำประปา และน้ำบาดาล

น้ำสกปรก คือ น้ำจากแม่น้ำ, ลำคลอง, หนองบึง, ห้วยเขา และไม่มีการทำให้อากาศ

ในเรื่องของการใช้ประตีสั้นและมีร่องเท้าให้บุตรได้ไปโรงเรียน แบ่งระดับความ

สำคัญเป็น 3 ระดับ คือ

- 1) กลุ่มที่สมาชิกในครัวเรือนใช้ประตีสั้นและมีร่องเท้าให้บุตรได้ไปโรงเรียน ซึ่งในการศึกษาค้นคว้าได้ความมีแบบแผนในสถานศึกษาที่ดี
- 2) กลุ่มที่สมาชิกในครัวเรือนใช้ของอย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งในการศึกษาค้นคว้าได้ความมีแบบแผนในการศึกษาค้นคว้าอยู่ในระดับปานกลาง
- 3) กลุ่มที่สมาชิกในครัวเรือนไม่ใช้ทั้ง 2 อย่าง ซึ่งในการศึกษาค้นคว้าได้ความมีแบบแผนในการศึกษาค้นคว้าที่น้อย

ในเรื่องของการใช้ส้วม แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ

- 1) ผู้ที่มีส้วมใช้ มีทั้งที่มีส้วมใช้ของเก่า และภายในบ้านอาจมีทั้งส้วมใช้และส้วมหลุม ทั้งนี้เพราะอาจเคยมีส้วมหลุมมาก่อนและมาสร้างส้วมใช้ที่หลัง ผู้ที่อยู่ในกลุ่มนี้ก็น่าจะถือได้ว่ามีการศึกษาค้นคว้าที่ดี
- 2) ผู้ที่ไม่มีส้วม รวมไปถึงผู้ที่ใช้ส้วมหลุมและส้วมทะเล ผู้ที่อยู่ในกลุ่มนี้น่าจะถือได้ว่าไม่มีแบบแผนการศึกษาค้นคว้าที่ดี

1) ปัจจัยทางสถานเศรษฐกิจ

รายได้ จากการศึกษพบว่า ประชากรที่ตกเป็นท้าวอย่างส่วนใหญ่มีน้ำสะอาด ซึ่งใช้แทนน้ำฝน แต่ไม่มีการเตรียมก่อนดื่มมากที่สุดถึงร้อยละ 87.9 ส่วนผู้ที่เตรียมน้ำทุกชนิด

ให้สะอาดก่อนดื่มมีเพียงร้อยละ 10.8 ส่วนผู้ที่ดื่มน้ำที่ไม่สะอาด เช่น น้ำจากลำคลองมีเพียงร้อยละ 1.5 เท่านั้น เมื่อนำรายใดเข้ามาพิจารณาด้วยพบว่ารวมทุกจังหวัดแล้ว ผู้ที่มีรายใดค่า และผู้ที่มีรายใดสูง จะมีอัตราส่วนในการเตรียมน้ำทุกชนิดให้สะอาดก่อนดื่มมากกว่าทุก ๆ กลุ่มรายใด โดยผู้ที่มีรายใดค่ามีร้อยละ 12.7 และผู้ที่มีรายใดสูงมีร้อยละ 12.5 ซึ่งใกล้เคียงกันมาก ส่วนในเรื่องของการดื่ม น้ำ และไม่มี การเตรียมน้ำพบว่าผู้ที่มีรายใดค่ามีร้อยละ 2.2 ในขณะที่ผู้ที่มีรายใดปานกลางค่อนข้างสูง และผู้ที่มีรายใดสูงไม่มีเลย เมื่อทดสอบด้วย Kendall's tau พบว่า $T_b = -0.01$ อาจกล่าวได้ว่า รายใดที่แตกต่างกันจะไม่มีผลต่อวิธีการเตรียมน้ำก่อนดื่ม

เมื่อพิจารณาในแต่ละจังหวัด พบว่าในจังหวัดระยองมีผู้ดื่มน้ำสะอาดแต่ไม่มีการเตรียมมากที่สุดร้อยละ 94.4 เพชรบุรีร้อยละ 90.2 และสิงขาร้อยละ 77.0 และในจังหวัดระยองพบว่าไม่มีความแตกต่างกันมากนักในแต่ละกลุ่มรายใดเกี่ยวกับวิธีการเตรียมน้ำให้สะอาดก่อนดื่ม ในจังหวัดเพชรบุรีพบว่าผู้ที่มีรายใดปานกลางค่อนข้างสูงดื่ม น้ำสะอาด แต่ไม่มีการเตรียมมากที่สุดถึงร้อยละ 97.3 รองลงมาเป็นผู้ที่มีรายใดปานกลางค่อนข้างต่ำร้อยละ 91.2 แต่ในจังหวัดสิงขารอบพบว่ามีรายใดปานกลางค่อนข้างต่ำ ดื่มน้ำสะอาดแต่ไม่มีการเตรียมมากที่สุดถึงร้อยละ 94.1 รองลงมาเป็นผู้ที่มีรายใดค่าร้อยละ 75.8 และค่า T_b ในจังหวัดระยอง $= -0.01$ เพชรบุรี $= 0.08$ และสิงขาร $= -0.01$ จึงอาจกล่าวได้ว่า รายใดแทบจะไม่มีผลต่อวิธีการเตรียมน้ำให้สะอาดในแต่ละจังหวัด ทั้งนี้ อาจจะเป็นได้ไปว่า ในแต่ละจังหวัดถึงกล่าวประชาชนนิยมดื่มน้ำที่สะอาด แต่ไม่มีการเตรียม ซึ่งได้แก่ น้ำฝน ซึ่งโดยมากมักจะไม่ต้องใช้เงินทองในการซื้อหา ดังนั้นเมื่อพิจารณาในแต่ละจังหวัดแล้วจึงพบว่ารายใดจะไม่มีผลต่อวิธีการเตรียมน้ำให้สะอาด

ตารางที่ 4 รอยละของน้ำดื่มและวิธีเตรียมน้ำให้สะอาด จำแนกตามรายได้

และจังหวัด

จังหวัดและรายได้	มีการเตรียมน้ำ ทุกชนิดก่อนดื่ม	ดื่มน้ำสะอาดแต่ ไม่มีการเตรียม	ดื่มน้ำที่ไม่สะอาด และไม่มีการเตรียม	รวม
<u>รวมทุกจังหวัด</u>				
0-20,000	12.7	85.1	2.2	100.0(322)
20,001-30,000	- * ก	94.9	- * ก	100.0 (79)
30,001-50,000	8.6	91.4	-	100.0 (81)
50,001 ขึ้นไป	12.5	87.5	-	100.0 (72)
รวม ก	10.8	87.7	1.5	100.0(554)
<u>ระยอง</u>				
0-20,000	6.9	93.1	-	100.0(101)
20,001-30,000	-	100.0	-	100.0 (28)
30,001-50,000	- * ก	93.1	-	100.0 (29)
50,001 ขึ้นไป	-	94.7	-	100.0 (38)
รวม ข	5.6	94.4	-	100.0(196)
<u>เพชรบุรี</u>				
0-20,000	4.1	88.7	7.2	100.0 (97)
20,001-30,000	- * ก	91.2	- * ก	100.0 (34)
30,001-50,000	- * ก	97.3	-	100.0 (37)
50,001 ขึ้นไป	- * ก	84.0	-	100.0 (25)
รวม ค	5.7	90.2	4.1	100.0(193)

จังหวัดและรายได้	มีการเตรียมน้ำ ทุกชนิดก่อนดื่ม	ดื่มน้ำสะอาดแต่ ไม่มีการเตรียม	ดื่มน้ำที่ไม่สะอาด และไม่มีการเตรียม	รวม
<u>พิจิตร</u>				
0-20,000	24.2	75.8	-	100.0(124)
20,001-30,000	- *	ก 94.1	-	100.0 (17)
30,001-50,000	- *	ก 73.3	-	100.0 (15)
50,001 ขึ้นไป	- *	ก 66.7	-	100.0 (9)
รวม ^ง	23.0	77.0	-	100.0(165)

* ก. มีไม่ถึง 5 ราย

ก Tc = -0.01

ข Tc = -0.01

ค Tc = 0.08

ง Tc = -0.01

เกี่ยวกับเรื่องการใช้ประปาและโคมุตรสวมรองเท้า จากตารางที่ 41 พบว่า
 ทั่วหน้าครัวเรือนที่ตกเป็นตัวอย่างในการสำรวจใช้ทั้งประปาและโคมุตรสวมรองเท้าไป
 โรงเรียนถึงร้อยละ 75.7 และมีผู้ใช้เพียงอย่างเดียวอย่างใดอย่างหนึ่ง ร้อยละ 23.3 ส่วนผู้ไม่ใช้
 ทั้ง 2 อย่างมีน้อยมากมีเพียง 4 รายเท่านั้น เมื่อนำรายไคมาพิจารณาจะพบว่าผู้มีรายไคสูง
 จะมีการใช้ประปาและโคมุตรใส่รองเท้ามากที่สุดถึงร้อยละ 89.8 ในขณะที่ผู้มีรายไค
 ต่ำกว่าอีก 3 กลุ่ม มีเพียงร้อยละ 70 กว่า ๆ เท่านั้น และผู้มีรายไคสูงใช้อย่างเดียวอย่างใด
 อย่างหนึ่งมีเพียงร้อยละ 10.2 ในขณะที่อีก 3 กลุ่มมีร้อยละ 24.6 ขึ้นไป กล่าวคือ รายไคปานกลาง
 แตะค่อนข้างสูงมีร้อยละ 24.6 รายไคปานกลางแตะค่อนข้างต่ำมีร้อยละ 25.3

เมื่อพิจารณาเป็นรายจังหวัดจะพบว่า ในจังหวัดระยองและเพชรบุรีก็มีแบบแผน
 เช่นเดียวกัน โดยเฉพาะในจังหวัดเพชรบุรีมีความแตกต่างกันพอสมควรในระหว่างกลุ่มอายุ

ส่วนในจังหวัดทั้งงานนั้น พบว่าผู้มีรายได้ต่ำนิยมให้สมาชิกในหมู่บ้านใช้แปรงสีฟันและไหมขัดฟันใส่รองเท้าสูงกว่าผู้มีรายได้ปานกลางค่อนข้างต่ำประมาณร้อยละ 7.3 แต่ในแต่ละกลุ่มรายได้ก็ไม่มี ความแตกต่างกันมากนักเกี่ยวกับการใช้แปรงสีฟันและไหมขัดฟันใส่รองเท้า เมื่อทดสอบความแตกต่างทางสถิติ พบว่า ในจังหวัดระยอง, เพชรบุรี และฉะเชิงเทราทุกจังหวัด ค่า $T_c = 0.1$ ส่วนในจังหวัดมัทธา ค่า $T_c = 0.01$ อาจกล่าวได้ว่าในจังหวัดระยอง, เพชรบุรี และฉะเชิงเทราทุกจังหวัดแล้ว รายได้ มีผลต่อการใช้แปรงสีฟันและไหมขัดฟันใส่รองเท้า ในลักษณะที่รายได้ยิ่งสูงประชาชนยิ่งนิยมใช้แปรงสีฟัน และไหมขัดฟันใส่รองเท้า ส่วนในจังหวัดทั้งงานจังหวัดเดียวกันนั้น ไม่พบความสัมพันธ์ดังกล่าว อาจเป็นไปได้ว่าผู้มีรายได้ปานกลางค่อนข้างสูงอยู่ห่างจากเขตที่พัฒนามากกว่าผู้มีรายได้ต่ำกว่า

ตารางที่ 41 ร้อยละของการใช้แปรงสีฟันและการใส่รองเท้าของบุตร จำแนกตาม รายได้และจังหวัด

จังหวัดและรายได้	สมาชิกในหมู่บ้านใช้แปรงสีฟันและ ไหมขัดฟันใส่รองเท้าไปโรงเรียน	ใช้เพียงอย่าง ใดอย่างหนึ่ง	ไม่ใช้ทั้ง 2 อย่าง	รวม
<u>รวมทุกจังหวัด</u>				
0-20,000	73.3	25.3	- * ก	100.0 (221)
20,001-30,000	72.7	25.5	- * ก	100.0 (55)
30,001-50,000	75.4	24.6	-	100.0 (65)
50,001 ขึ้นไป	89.8	10.2	-	100.0 (49)
รวม ก	75.7	23.3	- * ก	100.0 (390)
<u>ระยอง</u>				
0-20,000	75.4	23.0	- * ก	100.0 (61)
20,001-30,000	78.9	- * ก	-	100.0 (19)
30,001-50,000	72.7	27.2	-	100.0 (22)
50,001 ขึ้นไป	92.3	- * ก	-	100.0 (26)
รวม ข	78.9	20.3	- * ก	100.0 (128)

จังหวัดและรายได้	สมาชิกในบ้านไร้แปรงฟันและ มีรองเท้าใหม่หรือใส่ไปโรงเรียน	ไร้เพียงอย่าง ใดอย่างหนึ่ง	ไม่ใช่ทั้ง 2 อย่าง	รวม
<u>เพชรบุรี</u>				
0-20,000	61.5	35.4	- * ก	100.0 (65)
20,001-30,000	68.0	28.0	- * ก	100.0 (25)
30,001-50,000	71.4	28.6	-	100.0 (28)
50,001 ขึ้นไป	88.9	- * ก	-	100.0 (18)
รวม ก	68.4	29.4	- * ก	100.0(136)
<u>พิจิตร</u>				
0-20,000	80.0	20.0	-	100.0 (95)
20,001-30,000	72.7	- * ก	-	100.0 (11)
30,001-50,000	86.7	- * ก	-	100.0 (15)
50,001 ขึ้นไป	- ก	- * ก	-	100.0 (5)
รวม ง	80.2	19.8	-	100.0(126)

* ก. มีไม่ถึง 5 ราย

ก Tc = 0.1

ก Tc = 0.13

ข Tc = 0.1

ง Tc = 0.01

จากตารางที่ 42 ในเรื่องของการใช้ส้วมพบว่า หัวหน้าครัวเรือนที่เป็นตัวอย่างในการสำรวจไม่มีส้วมใช้ หรือส้วมไม่ถูกสุขลักษณะถึงร้อยละ 68.6 และผู้มีส้วมใช้มีเพียงร้อยละ 31.4 เท่านั้น เมื่อนำรายได้เข้ามาพิจารณาจะพบว่าเมื่อคิดรวมทุกจังหวัด ผู้ที่มีรายได้สูงจะมีส้วมใช้มากกว่ากลุ่มผู้มีรายได้อื่น ๆ ลงมา และผู้มีรายได้น้อยเท่าไรก็มักจะไม่มีส่วนใช้ในส่วนที่สูงขึ้น กล่าวคือ ผู้ที่มีส้วมใช้เป็นผู้ที่มีรายได้สูงถึงร้อยละ 46.7 ในขณะที่ผู้มีรายได้น้อยปานกลาง

คอนข้างต่ำและผู้มีรายได้น้อยมีเพียงร้อยละ 31.0 และ 26.4 เท่านั้นที่มีส่วนชิมไข่ และนอกจากนี้ยังพบว่า ผู้มีรายได้น้อยไม่มีส่วนชิมถึงร้อยละ 73.6 ในขณะที่ผู้มีรายได้นานกลางคอนข้างสูงและผู้มีรายได้น้อยมีเพียงร้อยละ 60.7 และร้อยละ 53.3 ซึ่งแตกต่างจากผู้มีรายได้นานกลางพอสมควร และค่า Kendall's tau (T_c) ที่ได้ = 0.14 จึงอาจกล่าวได้ว่ารายได้นั้นมีความสัมพันธ์กับการชิม

เมื่อพิจารณาเป็นรายจังหวัด พบว่า หัวหน้าครัวเรือนในเพชรบุรีชิมมากที่สุด ร้อยละ 38.7 รองลงมาเป็นระยองร้อยละ 32.7 และในหังงามีเพียงร้อยละ 22.3 เท่านั้น เมื่อนำรายใดเขามารวมในการพิจารณา พบว่าในจังหวัดระยองและเพชรบุรีก็มีแบบแผน เช่นเดียวกัน โดยเฉพาะในจังหวัดระยองมีความแตกต่างกันพอสมควรในแต่ละกลุ่มรายใดเกี่ยวกับการชิม และในจังหวัดหังงานั้น พบว่าไม่มีความแตกต่างกันมากนักในเรื่องของการชิมในแต่ละกลุ่มรายใด และค่าของ Kendall's tau (T_c) ของจังหวัดระยอง = 0.2, เพชรบุรี = 0.13 ส่วนในหังงา = 0.01 จึงอาจกล่าวได้ว่า ในจังหวัดระยองและเพชรบุรีรายใดมีผลในทางบวกเกี่ยวกับการชิม ส่วนในจังหวัดหังงาไม่พบความสัมพันธ์ดังกล่าว

ซึ่งจะเห็นได้ว่า ข้อค้นพบข้างต้นนี้ เป็นแบบเดียวกันกับการศึกษาของ สายใจ กุณขนาบ ซึ่งพบว่า ผู้มีฐานะดีจะมีการชิมในอัตราส่วนร้อยละสูงกว่าผู้มีรายได้น้อยหรือฐานะทางเศรษฐกิจที่ต่ำกว่า¹

¹ สายใจ กุณขนาบ, อ้างแล้ว, หน้า 54

ตารางที่ 42. ร้อยละของการใช้สวมน้ำ จำแนกตามรายได้และจังหวัด

จังหวัดและรายได้	ไม่มีสวมน้ำและอื่น ๆ	มีสวมน้ำ	รวม
<u>รวมทุกจังหวัด</u>			
0-20,000	73.6	26.4	100.0 (363)
20,001-30,000	69.0	31.0	100.0 (87)
30,001-50,000	60.7	39.3	100.0 (89)
50,001 ขึ้นไป	53.3	46.7	100.0 (75)
รวม ก	68.6	31.4	100.0 (614)
<u>ระยอง</u>			
0-20,000	74.5	25.5	100.0 (106)
20,001-30,000	70.0	30.0	100.0 (30)
30,001-50,000	63.3	36.7	100.0 (30)
50,001 ขึ้นไป	48.7	51.3	100.0 (39)
รวม ข	67.3	32.7	100.0 (205)
<u>เพชรบุรี</u>			
0-20,000	66.4	33.6	100.0 (107)
20,001-30,000	64.9	35.1	100.0 (37)
30,001-50,000	53.7	46.3	100.0 (41)
50,001 ขึ้นไป	48.1	51.9	100.0 (27)
รวม ก	61.3	38.7	100.0 (212)
<u>พังงา</u>			
0-20,000	78.0	22.0	100.0 (150)

จังหวัดและรายได้	ไม่มีส่วนและอื่น ๆ	มีส่วนชิมโซ	รวม
20,001-30,000	75.0	25.0	100.0 (20)
30,001-50,000	72.2	27.8	100.0 (18)
50,001 ขึ้นไป	88.9	* ก	100.0 (9)
รวม ง	77.7	22.3	100.0 (197)

* ก. มีไม่ถึง 5 ราย

ก Tc = 0.14

ก Tc = 0.13

ง Tc = 0.2

ง Tc = 0.01

2) ปัจจัยทางสถานสังคม

อาชีพ ในเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพ และวิธีการเตรียมน้ำให้สะอาด
 ก่อนดื่ม พบว่า เมื่อพิจารณาทุกจังหวัดแล้ว จะพบว่า ชาวนามีการเตรียมน้ำทุกชนิดให้สะอาด
 ก่อนดื่มมากที่สุดถึงร้อยละ 20.5 รองลงมาได้แก่ผู้มีอาชีพอื่น ๆ ร้อยละ 12.0 ส่วนอาชีพประมง
 มีเพียงร้อยละ 7.7 เท่านั้น ส่วนน้ำสะอาดแต่ไม่มีการเตรียมนั้นพบว่าเกษตรกรมีเพียงร้อยละ 76.9
 ชาวประมงมีถึงร้อยละ 90.5 ที่ไม่มีการเตรียมน้ำสะอาดก่อนดื่ม

เมื่อพิจารณาทุกจังหวัด โดยทดสอบค่าทางสถิติ ไคร้-สแควร์ (χ^2) พบว่า
 ค่า χ^2 ที่ได้ = 13.03 ที่ระดับนัยสำคัญต่ำกว่า 0.05 นั่นคือ อาชีพที่แตกต่างกันจะมีผลต่อวิธี
 การเตรียมน้ำให้สะอาดก่อนดื่มอย่างมีนัยสำคัญ

เมื่อพิจารณาเป็นรายจังหวัด พบว่าในจังหวัดระยองและเพชรบุรีไม่มีความแตกต่างกัน
 มากนักระหว่างกลุ่มอาชีพและวิธีการเตรียมน้ำให้สะอาดก่อนดื่ม โดยในจังหวัดระยองชาวประมง
 ดื่มน้ำสะอาดแต่ไม่มีการเตรียมน้ำมากที่สุดถึงร้อยละ 98.4 รองลงมาเป็นเกษตรกรร้อยละ 90.5
 และผู้มีอาชีพอื่น ๆ ร้อยละ 88.7 ในจังหวัดเพชรบุรีชาวประมงดื่มน้ำสะอาดไม่มีการเตรียมน้ำ
 ร้อยละ 90.8, เกษตรกร 90.5 และอาชีพอื่น ๆ ร้อยละ 88.0 ส่วนในจังหวัดทั้งงานี้ว่ามีความ

แตกต่างระหว่างกลุ่มอาชีพพอสมควร กล่าวคือ ผู้มีอาชีพอื่น ๆ มีการเตรียมน้ำให้สะอาดก่อนดื่มมากที่สุดถึงร้อยละ 84.2 ในขณะที่เกษตรกรมีเพียงร้อยละ 61.1 และชาวประมงมีร้อยละ 79.8

สำหรับในจังหวัดระยอง เพชรบุรี และพังงา ไม่สามารถทดสอบด้วยกาทางสถิติ ไกร-สแควร์ ไค เพราะตัวเลขในช่อง (cell) บางของขาดหายไปจึงต้องทดสอบหาความสัมพันธ์ด้วยกาทางสถิติ Guttman's Lambda (λ) พบว่า ในจังหวัดระยอง $\lambda = 0.05$ ในจังหวัดเพชรบุรี $\lambda = 0.01$ และในจังหวัดพังงา $\lambda = 0.0$ ในจังหวัดพังงาถึงแม้ว่าค่า $\lambda = 0$ แตกต่างแตกต่างระหว่างร้อยละ (%d) ในแต่ละกลุ่มอายุมีมากพอสมควร ดังนั้นจึงอาจจะกล่าวได้ว่า ในจังหวัดพังงาอาชีพมีผลต่อวิธีการเตรียมน้ำให้สะอาด และในทุกจังหวัดรวมแล้วชาวนาจะมีการเตรียมน้ำให้สะอาดมากที่สุด รองลงมาได้แก่อาชีพอื่น ๆ ส่วนชาวประมงมีน้อยที่สุด

ตารางที่ 43 ร้อยละของน้ำดื่มและวิธีเตรียมน้ำให้สะอาดในครัวเรือน จำแนกตามอาชีพและจังหวัด

จังหวัดและอาชีพ	มีการเตรียมน้ำ ทุกชนิดก่อนดื่ม	ดื่มน้ำสะอาดแต่ ไม่มีการเตรียม	ดื่มน้ำไม่สะอาดและ ไม่มีการเตรียม	รวม
<u>รวมทุกจังหวัด</u>				
ประมง	7.7	90.5	1.8	100.0(336)
เกษตรกร	20.5	76.9	- * ก	100.0 (78)
อื่น ๆ	12.0	87.3	- * ก	100.0(158)
รวม ก	10.7	87.8	1.5	100.0(572)
<u>ระยอง</u>				
ประมง	- * ก	98.4	-	100.0(122)
เกษตรกร	- * ก	90.5	-	100.0 (21)
อื่น ๆ	11.3	88.7	-	100.0 (62)
รวม ข	5.4	94.6	-	100.0(205)

จังหวัดและอาชีพ	มีการเตรียมทำ ทุกชนิดก่อนเก็บ	คืนน้ำสะอาดแก่ ไม่มีการเตรียม	คืนน้ำไม่สะอาดและ ไม่มีการเตรียม	รวม
<u>เพชรบุรี</u>				
ประมง	4.2	90.8	5.0	100.0(120)
เกษตรกร	-	90.5	- * ก	100.0 (21)
อื่น ๆ	10.3	88.0	- * ก	100.0 (58)
รวม ก	5.5	90.0	4.5	100.0(199)
<u>พังงา</u>				
ประมง	20.2	79.8	-	100.0 (94)
เกษตรกร	38.9	61.1	-	100.0 (36)
อื่น ๆ	15.8	84.2	-	100.0 (38)
รวม ง	23.2	76.8	-	100.0(168)

* ก. มีเพียง 5 ราย $\chi^2 = 13.03$ ระบุด้วยสำหรับตาราง 2x2
 ข $\lambda = 0.05$
 ค $\lambda = 0.01$
 ง $\lambda = 0.0$

จากตารางที่ 44 เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพและการใช้แปลงสีน้ำกับการ
 ใ้บุตรใ้รองเท้า พบว่าเมื่อรวมทุกจังหวัดแล้ว เกษตรกรนิยมใช้แปลงสีน้ำมากกว่าอาชีพอื่น ๆ
 และอาชีพประมง เมื่อพิจารณาเป็นรายจังหวัด พบว่าไม่มีความแตกต่างกันมากนักระหว่างกลุ่ม
 อาชีพในแต่ละจังหวัด ยกเว้นในพังงาซึ่งมีความแตกต่างพอสมควร ในจังหวัดระยองและพังงา
 เกษตรกรนิยมให้สมาชิกในหมู่บ้านใช้แปลงสีน้ำ และใ้บุตรสวมรองเท้ามากกว่าอาชีพอื่น ๆ ส่วนใน
 จังหวัดเพชรบุรีชาวประมงจะนิยมใ้สมาชิกในหมู่บ้านใช้แปลงสีน้ำและใ้บุตรสวมรองเท้ามากกว่า

อาชีพอื่น ๆ เพียงเล็กน้อย และเมื่อถัวรวมทุกจังหวัดแทบจะไม่พบความแตกต่างในแต่ละกลุ่มอาชีพ เมื่อทดสอบด้วยค่าทางสถิติ Guttman's Lambda พบว่าค่า λ ในจังหวัดระยอง, เพชรบุรี, ชิงกา และรวมทุกจังหวัดจะเท่ากับ 0.0 นั่นคือ อาชีพที่แตกต่างกันจะไม่มีผลต่อการไขแปร่งสีฟันและไข่มุตรสวมรองเท้าไปโรงเรียน แยกอย่างไรก็ตามความแตกต่างของรอยตะ (%d) ในจังหวัดชิงกา และรวมทุกจังหวัดมีมากพอควร ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่า ในชิงกาและรวมทุกจังหวัด อาชีพมีผลต่อการไขแปร่งสีฟันและไข่มุตรสวมรองเท้าไปโรงเรียน

ตารางที่ 44 รอยตะของการไขแปร่งสีฟันและไข่มุตรสวมรองเท้า จำแนกตามอาชีพและจังหวัด

จังหวัดและอาชีพ	สมาชิกในบ้านไขแปร่งสีฟันและ มีรองเท้าไข่มุตรไปโรงเรียน	ไขเพียงอย่าง ใดอย่างหนึ่ง	ไม่ไรทั้ง 2 อย่าง	รวม
<u>รวมทุกจังหวัด</u>				
ประมง	79.2	20.8	-	100.0(106)
เกษตรกร	80.4	16.0	- * ก	100.0 (56)
อื่น ๆ	73.1	26.1	- * ก	100.0(233)
รวม ก	75.8	23.3	- * ก	100.0(400)
<u>ระยอง</u>				
ประมง	80.0	20.0	-	100.0 (35)
เกษตรกร	82.4	- * ก	- * ก	100.0 (17)
อื่น ๆ	76.5	23.5	-	100.0 (81)
รวม ข	78.2	21.1	- * ก	100.0(133)
<u>เพชรบุรี</u>				
ประมง	73.2	26.8	-	100.0 (41)

จังหวัดและอาชีพ	สมาชิกในหมู่บ้านซึ่งแปร่งสีพื้นและมีร่องเท้าให้บุตรไปโรงเรียน	โรงเรียนอย่างใดอย่างหนึ่ง	ไม่โรงเรียน	รวม
เกษตรกร	63.2	31.6	* ก	100.0 (19)
อื่น ๆ	68.4	29.1	* ก	100.0 (79)
รวม ก	69.1	28.8	* ก	100.0 (139)
<u>เมือง</u>				
ประมง	86.7	* ก	-	100.0 (30)
เกษตรกร	95.0	* ก	-	100.0 (20)
อื่น ๆ	74.4	25.6	-	100.0 (78)
รวม ง	80.5	19.5	-	100.0 (128)

* ก. มีไม่ถึง 5 ราย ก ข ก ง λ = 0.0

ระดับการศึกษา ในเรื่องของ "ค่า" และวิธีเตรียม "ค่า" ที่สะอาดจากการศึกษาของสายใจ คุณชนาน พบว่าชาวชนบทส่วนใหญ่ ไม่ว่าจะมึระดับการศึกษาสูงหรือต่ำ ส่วนมากไม่มีการเตรียม "ค่า" ที่สะอาด แต่ทั้งนี้การศึกษาสูงไม่มีการเตรียม "ค่า" ที่สะอาด นอกจกจากมีการศึกษาต่ำ และพบว่าที่ไม่ได้รับการศึกษาไม่โรงเรียนสีพื้นถึงร้อยละ 34.7 ในขณะที่มีการศึกษาสูงกว่าประถม 4 ไม่โรงเรียนร้อยละ 3.2 เท่านั้น

ตารางที่ 45 แสดงถึง ความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษาและวิธีการเตรียม "ค่า" ที่สะอาด พบว่า เมื่อคิดรวมทุกจังหวัดเฉลี่ยแล้วประชากรส่วนใหญ่มีระดับ "ค่า" ที่สะอาด แต่ไม่มีการเตรียม และคนที่มีการศึกษาสูงนิยมเตรียม "ค่า" ที่สะอาดมากกว่าคนอื่น โดยถึงร้อยละ 23.5 ในขณะที่มีการศึกษาในระดับต่ำ และระดับปานกลางมีเพียงร้อยละ 11.0 และ 9.0 ตามลำดับ และยังพบว่า ผู้มีการศึกษาปานกลางและต่ำมี "ค่า" ที่สะอาดแต่ไม่มีการเตรียม

ถึงร้อยละ 89.5 และ 86.0 ตามลำดับ ส่วนผู้ที่มีการศึกษาสูงมีเพียงร้อยละ 76.5 เท่านั้น และเมื่อพิจารณาเป็นรายจังหวัดก็พบความแตกต่างในระหว่างกลุ่มที่มีการศึกษาต่างกัน เกี่ยวกับวิธีการเตรียมน้ำให้สะอาด เป็นอย่างมาก กล่าวคือ ผู้ที่มีการศึกษาสูงจะมีวิธีการเตรียมน้ำให้สะอาดมากกว่าผู้ที่มีการศึกษาน้อยกว่า และผู้ที่มีการศึกษาน้อยกว่ามีอัตราส่วนมากกว่าผู้ที่มีการศึกษาสูง เกี่ยวกับการกั้นน้ำแต่ไม่มีการเตรียมให้สะอาด

เมื่อทดสอบทางสถิติเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษา และวิธีการเตรียมน้ำให้สะอาดด้วยค่าทางสถิติ Kendall's tau (Tb) พบว่าค่าของ Tb ของทุกจังหวัดแล้ว = 0.12, จังหวัดน่าน ค่า Tb = 0.1 ในจังหวัดเพชรบุรี Tb = 0.24 และในจังหวัดระยอง Tb = 0.2 แสดงว่าในแต่ละจังหวัด และรวมทั้งจังหวัดระดับการศึกษาจะมีผลต่อวิธีการเตรียมน้ำให้สะอาด ในลักษณะที่ระดับการศึกษายิ่งสูงประชากรยิ่งนิยมที่จะใช้วิธีการเตรียมน้ำให้สะอาดก่อนดื่ม

ตารางที่ 45 ร้อยละของน้ำดื่ม และวิธีเตรียมน้ำให้สะอาดจำแนกตามระดับการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือนและจังหวัด

จังหวัดและระดับการศึกษา	มีการเตรียมน้ำทุกชนิดให้สะอาดก่อนดื่ม	กั้นน้ำสะอาดแต่ไม่มีการเตรียม	กั้นน้ำไม่สะอาดและไม่มีการเตรียม	รวม
<u>รวมทุกจังหวัด</u>				
ต่ำกว่าป.4 และไม่เคยเรียน	11.0	86.0	- * ก	100.0(100)
จบ ป.4	9.0	89.5	1.5	100.0(408)
สูงกว่า ป.4 ขึ้นไป	23.5	76.5	-	100.0 (51)
รวม ก	10.7	87.7	1.6	100.0(559)
<u>ระยอง</u>				
ต่ำกว่าป.4 และไม่เคยเรียน	-	100.0	-	100.0 (13)
จบ ป.4	3.7	96.3	-	100.0(161)

จังหวัดและระดับ การศึกษา	มีการเตรียมน้ำหนัก ในสะอากก่อนดื่ม	ดื่มน้ำสะอาดแต่ ไม่มีการเตรียม	ดื่มน้ำไม่สะอาด และไม่มีการเตรียม	รวม
สูงกว่า ป.4 ขึ้นไป	17.9	82.1	-	100.0 (28)
รวม ข	5.4	94.6	-	100.0(202)
<u>เพชรบุรี</u>				
ต่ำกว่าป.4 และไม่เคยเรียน	-	89.3	* ก	100.0 (28)
จบ ป.4	4.0	92.0	4.0	100.0(151)
สูงกว่า ป.4 ขึ้นไป	- * ก	69.2	-	100.0 (13)
รวม ก	5.2	90.1	4.7	100.0(192)
<u>พิจิตร</u>				
ต่ำกว่าป.4 และไม่เคยเรียน	18.6	81.4	-	100.0 (59)
จบ ป.4	26.0	74.0	-	100.0 (96)
สูงกว่า ป.4 ขึ้นไป	- * ก	70.0	-	100.0 (16)
รวม ง	23.6	76.4	-	100.0(165)

* ก. มีไม่ถึง 5 ราย

ก Tb = 0.1

ข Tb = 0.24

ข Tb = 0.2

ง Tb = 0.1

จากตารางที่ 46 เกี่ยวกับเรื่องของการไหลแปรปรวนสีพื้นและการดื่มบุตรสวมรองเท้า
ไปโรงเรียน พบว่าเมื่อคิดรวมทุกจังหวัดไม่มีความแตกต่างกันมากนักในแต่ละกลุ่ม เรื่องการ
ไหลแปรปรวนสีพื้นและดื่มบุตรสวมรองเท้า แต่อย่างไรก็ตามผู้ที่มีการศึกษาสูงยังคงนิยมให้
บุตรสวมรองเท้าและนิยมไหลแปรปรวนสีพื้นมากกว่ากลุ่มอื่น ๆ แต่แตกต่างกันน้อยมาก หรืออาจ
จะเรียกได้ว่าไม่แตกต่างกันเลย เมื่อพิจารณาเป็นรายจังหวัดก็พบว่าในจังหวัดระยองและ

เพชรบุรีมีความสัมพันธ์ในลักษณะเช่นเดียวกันนี้ แต่ในจังหวัดกรุงเทพฯ ผู้มีระดับการศึกษาต่ำนิยมใช้แปรงสีฟันและไหมขัดฟันมากกว่าผู้ที่มีระดับการศึกษาสูง อาจเป็นไปได้ว่าผู้มีการศึกษาค่อนข้างมากอาจจะตกอยู่ในเขตที่พัฒนาแล้ว เช่นอยู่ใกล้เคียงกับหมู่บ้านใหม่

เมื่อทดสอบด้วยกาทางสถิติ Tb พบว่า ในจังหวัดระยอง Tb = 0.06 ในจังหวัดเพชรบุรี Tb = 0.06 ในจังหวัดกรุงเทพฯ Tb = 0.11 และรวมทุกจังหวัดแล้ว Tb = 0.03 แสดงว่าระดับการศึกษาไม่ผลต่อการใช้แปรงสีฟันและการไหมขัดฟันเท่าที่มาก

ตารางที่ 46 ร้อยละของการใช้แปรงสีฟันและรองเท้านิรภัย จำแนกตามระดับการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือนและจังหวัด

จังหวัดและระดับการศึกษา	สมาชิกในบ้านใช้แปรงสีฟันและรองเท้าให้บุตรไปโรงเรียน	สมาชิกในบ้านใช้ไม้ขีดทั้ง 2 อย่าง	รวม
<u>รวมทุกจังหวัด</u>			
ต่ำกว่าป.4 และไม่เคยเรียน	80.0	18.6	- * ก 100.0 (70)
จบ ป.4	74.0	25.0	- * ก 100.0(304)
สูงกว่า ป.4 ขึ้นไป	81.0	- * ก	- 100.0 (21)
รวม ก	75.4	23.5	- * ก 100.0(395)
<u>ระยอง</u>			
ต่ำกว่าป.4 และไม่เคยเรียน	83.3	- * ก	100.0 (6)
จบ ป.4	76.5	22.6	- * ก 100.0(115)
สูงกว่า ป.4 ขึ้นไป	90.9	- * ก	- 100.0 (11)
รวม ข	78.0	21.2	- * ก 100.0(132)
<u>เพชรบุรี</u>			
ต่ำกว่าป.4 และไม่เคยเรียน	64.7	29.4	- * ก 100.0 (17)
จบ ป.4	68.7	29.6	- * ก 100.0(115)

จังหวัดและระดับการศึกษา	สมาชิกในหมู่บ้านไร่แปลงสีน้และ มีรองเท้าใหม่กรไปโรงเรียน	สมาชิกในหมู่บ้านไร่ อย่างน้อยอย่างหนึ่ง	ไม่ใช่ทั้ง 2 อย่าง	รวม
สูงกว่า ป.4 ขึ้นไป	* ก	* ก	-	100.0 (5)
รวม ก	68.6	29.2	* ก	100.0 (137)
<u>กิ่งงา</u>				
ต่ำกว่าป.4 และไม่เคยเรียน	85.1	14.9	-	100.0 (47)
จบ ป.4	78.4	21.6	-	100.0 (74)
สูงกว่า ป.4 ขึ้นไป	* ก	* ก	-	100.0 (5)
รวม ง	80.2	19.8	-	100.0 (126)

* ก. มีไม่ถึง 5 ราย

ก) $T_b = -0.03$

ก) $T_b = 0.05$

ข) $T_b = 0.06$

ข) $T_b = 0.05$

เกี่ยวกับเรื่องของการใช้ส้วม เมื่อพิจารณาจากตารางที่ 46 พบว่า เมื่อคิดรวมทุกจังหวัดแล้ว จะพบความแตกต่างกับพหุสมการในแต่ละระดับการศึกษาเกี่ยวกับการใช้ส้วม ทั้งนี้จะพบว่าผู้มีระดับการศึกษาสูงนิยมที่จะใช้ส้วมซึมมากกว่ากลุ่มที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่า โดยเฉพาะกลุ่มที่มีระดับการศึกษาสูงนิยมใช้ส้วมซึมถึงร้อยละ 65.5 ในขณะที่กลุ่มระดับการศึกษาปานกลางมีเพียงร้อยละ 28.9 และกลุ่มที่มีระดับการศึกษากำไม่เพียงร้อยละ 23.0 เท่านั้นที่ใช้ส้วมซึม และในขณะเดียวกันก็พบว่า กลุ่มที่มีการศึกษากำไม่มีส่วนร่วมใช้กันมากถึงร้อยละ 77.0 ผู้ในระดับการศึกษาปานกลางร้อยละ 71.1 และผู้มีการศึกษาสูงไม่มีส่วนร่วมใช้เพียงร้อยละ 34.5 และเมื่อพิจารณาถึงค่า T_c จังหวัดก็พบแบบแผนเช่นเดียวกันนี้ในทุก ๆ จังหวัดไม่ว่าจะเป็นในจังหวัดระยอง, เพชรบุรี และกิ่งงา ค่า T_c ในจังหวัดระยอง = 0.23 ในจังหวัดเพชรบุรี ค่า $T_c = 0.14$ ในจังหวัดกิ่งงา ค่า $T_c = 0.10$ และรวมทุกจังหวัดแล้ว $T_c = 0.16$ นั่นคือระดับการศึกษาที่ต่างกัน จะมีผลกระทบ

ต่อการเข้าชม ในลักษณะที่ยังมีการศึกษาในระดับที่สูงขึ้นประชากรที่เป็นตัวอย่างในการศึกษา จะยิ่งนิยมที่จะเข้าชมเพิ่มขึ้น ซึ่งก็ตรงกับการศึกษาของ สายใจ กุณขนาบ ซึ่งพบว่าอัตรา ส่วนร้อยละของผู้เข้าชมจะเพิ่มขึ้นเมื่อหัวหน้าครัวเรือนมีระดับการศึกษาที่สูงขึ้น¹

ตารางที่ 47. ร้อยละของการเข้าชมจำแนกตามระดับการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือน และจังหวัด

จังหวัดและระดับการศึกษา	ไม่มีเข้าชม	เข้าชม	รวม
รวมทุกจังหวัด			
ต่ำกว่าป.4 และไม่เคยเรียน	77.0	23.0	100.0(113)
จบ ป.4	71.1	28.9	100.0(450)
สูงกว่า ป.4 ขึ้นไป	34.5	65.5	100.0 (58)
รวม ก	68.8	31.2	100.0(621)
ระยอง			
ต่ำกว่าป.4 และไม่เคยเรียน	85.7	14.3*	100.0 (14)
จบ ป.4	71.6	28.4	100.0(169)
สูงกว่า ป.4 ขึ้นไป	31.0	69.0	100.0 (29)
รวม ข	67.0	33.0	100.0(212)
เพชรบุรี			
ต่ำกว่าป.4 และไม่เคยเรียน	66.7	33.3	100.0 (33)

¹ สายใจ กุณขนาบ, อ่างแคว หน้า 96

จังหวัดและระดับการศึกษา	ไม่มีสวนไม้	ไม้สวน	รวม
จบ ป.4	64.8	35.2	100.0(156)
สูงกว่า ป.4 ขึ้นไป	7.7* ก	92.3	100.0 (13)
รวม ก	61.0	38.4	100.0(211)
<u>กิ่งงา</u>			
ต่ำกว่าป.4 และไม่เคยเรียน	80.3	19.7	100.0 (66)
จบ ป.4 ขึ้นไป	79.3	20.7	100.0(116)
สูงกว่า ป.4 ขึ้นไป	62.5	37.5	100.0 (16)
รวม ง	78.3	21.7	100.0(198)

ก Tc = 0.16

ก Tc = 0.14

* ก. มีไม่ถึง 5 ราย

ข Tc = 0.23

ง Tc = 0.10

โครงสร้างของครอบครัว ตารางที่ 48 แสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างของครอบครัวและวิธีการเตรียมน้ำให้สะอาด พบว่า เมื่อพิจารณารวมทุกจังหวัดแล้ว พบว่าไม่มี ความแตกต่างกันโดยระหว่างครอบครัวเดี่ยวและครอบครัวขยายเกี่ยวกับวิธีการเตรียมน้ำให้ สะอาด นั่นคือ สมาชิกในครอบครัวขยายมีการเตรียมน้ำให้สะอาดมากกว่าสมาชิกในครอบครัว เดี่ยวประมาณร้อยละ 1.5 และสมาชิกในครอบครัวเดี่ยวก็มีน้ำสะอาดแต่ไม่มีการเตรียมมากกว่า สมาชิกในครอบครัวขยายประมาณร้อยละ 0.6 และเมื่อพิจารณาเป็นรายจังหวัด พบว่า ในจังหวัด ราชบุรีและเพชรบุรีมีความสัมพันธ์ในลักษณะเช่นเดียวกัน และในจังหวัดเพชรบุรี ยังพบว่า สมาชิกในครอบครัวเดี่ยวก็มีน้ำที่ไม่สะอาดและไม่มีการเตรียมถึงร้อยละ 5.0 ส่วนในจังหวัด พังงานั้นกลับพบว่า สมาชิกในครอบครัวเดี่ยวนิยมเตรียมน้ำให้สะอาดมากกว่าสมาชิกของครอบครัว

ขยาย แต่ไม่แตกต่างกันมากนักโดยมากประมาณร้อยละ 7.5 เท่านั้น

เมื่อทดสอบด้วย χ^2 พบว่า โครงสร้างไม่มีผลต่อวิธีการเตรียมน้ำให้สะอาดอย่างมีนัยทางสถิติ นั่นคือ โครงสร้างของครอบครัวที่แตกต่างกันจะไม่มีผลต่อวิธีการเตรียมน้ำให้สะอาด นอกจากนี้ เมื่อทดสอบด้วยค่าการรบกวนที่เรียกว่า Guttman's Lambda (λ) พบว่า ในแต่ละจังหวัด และเมื่อรวมทุกจังหวัด และค่า $\lambda = 0.0$ ประกอบกับความแตกต่างร้อยละ (9d) เมื่อพิจารณาแล้วไม่มีความแตกต่างกันมากนักในระหว่างครอบครัวเดี่ยวและครอบครัวขยาย จึงอาจกล่าวได้ว่า เราไม่สามารถที่จะใช้ลักษณะโครงสร้างของครอบครัวทำนายวิธีการเตรียมน้ำให้สะอาดออกมได้

ตารางที่ 4: ร้อยละของน้ำดื่ม และวิธีเตรียมน้ำให้สะอาดจำแนกตามโครงสร้างของครอบครัวและจังหวัด

จังหวัดและโครงสร้าง ของครอบครัว	มีการเตรียมน้ำทุกชนิด ให้สะอาดจนดื่ม	ดื่มน้ำสะอาดแต่ ไม่มีการเตรียม	ดื่มน้ำไม่สะอาด และไม่มีการเตรียม	รวม
<u>รวมทุกจังหวัด</u>				
ครอบครัวเดี่ยว	10.1	88.0	0.9	100.0(366)
ครอบครัวขยาย	11.6	87.4	- * ก	100.0(206)
รวม ก	10.6	87.8	1.6	100.0(572)
<u>ระยอง</u>				
ครอบครัวเดี่ยว	- * ก	96.9	-	100.0(127)
ครอบครัวขยาย	9.0	91.0	-	100.0 (78)
รวม ข	5.4	94.6	-	100.0(205)

จังหวัดและโครงสร้าง ของครอบครัว	มีการเตรียมน้ำทุกชนิด ในสะอาดก่อนดื่ม	ดื่มน้ำสะอาดแต่ ไม่มีการเตรียม	ดื่มน้ำไม่สะอาด และไม่มีการเตรียม	รวม
<u>เพชรบุรี</u>				
ครอบครัวเดี่ยว	5.0	90.0	5.0	100.0(140)
ครอบครัวขยาย	- * ก	89.8	- * ก	100.0 (59)
รวม ก	5.5	90.0	4.5	100.0(199)
<u>พิจิตร</u>				
ครอบครัวเดี่ยว	26.3	73.7	-	100.0 (99)
ครอบครัวขยาย	18.8	81.2	-	100.0 (69)
รวม ง	23.2	76.8	-	100.0(168)

* ก. มีไม่ถึง 5 ราย

ก^๒ $\chi^2 = 0.988$ ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ, $\lambda = 0.0$

ข $\lambda = 0.0$

ค $\lambda = 0.0$

ง $\lambda = 0.0$

จากตารางที่ 4.3 ในเรื่องของลักษณะโครงสร้างของครอบครัว และการใช้แปรงสีฟัน และการใช้บุตรสวมรองเท้า พบว่า เมื่อพิจารณาทุกจังหวัดแล้ว พบว่าสมาชิกในครอบครัวขยาย ใช้แปรงสีฟัน และใช้บุตรสวมรองเท้ามากกว่าสมาชิกในครอบครัวเดี่ยว โดยมีมากกว่าประมาณ ร้อยละ 4.1 และตัวหนาครัวเรือนในครอบครัวเดี่ยวนิยมใช้สมาชิกในครัวเรือนใช้แปรงสีฟัน หรือ ใช้บุตรสวมรองเท้าอย่างน้อยหนึ่ง มากกว่าครอบครัวขยายประมาณร้อยละ 2.6 ซึ่งไม่แตกต่างกันมากนัก และค่า $\chi^2 = 0.0$ นั่นคือ โครงสร้างของครอบครัวที่ต่างกัน จะไม่มีผลต่อการใช้ แปรงสีฟันและรองเท้าบุตร

เมื่อพิจารณาเป็นรายจังหวัด พบว่า ในจังหวัดกระบะของและเพชรบุรีมีความแตกต่าง
กับเพื่อสมการระหว่างครอบครัวเดี่ยวและครอบครัวขยาย กล่าวคือ ในจังหวัดกระบะ สมาชิก
ในครอบครัวขยายใช้แปลงสีพื้นและใหม่ตรสวมรองเท้ามากกว่าครอบครัวเดี่ยวถึงร้อยละ 11.6
ส่วนในจังหวัดพังงาก็เช่นเดียวกัน พบว่า สมาชิกในครอบครัวขยายใช้แปลงสีพื้นและใหม่ตรสวม
รองเท้าถึงร้อยละ 76.2 ในขณะที่ครอบครัวเดี่ยวมีเพียงร้อยละ 66.0 ส่วนในจังหวัดพังงา
กลับพบว่า ครอบครัวเดี่ยวกลับใช้แปลงสีพื้นและใหม่ตรสวมรองเท้ามากกว่าครอบครัวขยายถึง
ร้อยละ 11.0 และค่า ในระของ เพชรบุรี และพังงาที่ได้เท่ากับ 0.0 แยกอย่างไรเมื่อคิด
ความแตกต่างของร้อยละ (%a) แล้ว พบว่ามีความแตกต่างมากพอควร จึงอาจกล่าวได้ว่า
ในจังหวัดกระบะ และเพชรบุรี ครอบครัวมีผลต่อการใช้แปลงสีพื้นและใหม่ตรสวมรองเท้า
โดยครอบครัวขยายมีแบบแผนที่ดีกว่า ส่วนในจังหวัดพังงาครอบครัวเดี่ยวจะมีแบบแผนที่ดีกว่า

ตารางที่ 45 ร้อยละของการใช้แปลงสีพื้นและรองเท้าบูท จำแนกตามโครงสร้าง
ของครอบครัว และจังหวัด

จังหวัดและโครงสร้าง ของครอบครัว	สมาชิกในขานใช้แปลงสีพื้นและ มีรองเท้าใหม่ตรใส่ไปโรงเรียน	สมาชิกในขานใช้ รองเท้าบูท	ไม่ใช่ทั้ง สองอย่าง	รวม
รวมทุกจังหวัด				
ครอบครัวเดี่ยว	74.4	24.1	-	100.0(270)
ครอบครัวขยาย	78.5	21.5	-	100.0(33)
รวม ก	75.8	23.2	-*ก	100.0(400)

จังหวัดและโครงสร้าง สมาชิกในหมู่บ้านแปลงสีหินและ สมาชิกในหมู่บ้าน ไผ่สีทอง				
ของครอบครัว		มีรองเท่าใหม่ครึ่งใส่ไปโรงเรียน อย่างใดอย่างหนึ่ง 2 อย่าง		
<u>ระยอง</u>				
ครอบครัวเดี่ยว	74.4	24.4	-* ก	100.0 (90)
ครอบครัวขยาย	86.0	14.0	-	100.0 (43)
รวม ข	78.2	21.1	-* ก	100.0(133)
<u>เพชรบุรี</u>				
ครอบครัวเดี่ยว	66.0	30.9	-* ก	100.0 (97)
ครอบครัวขยาย	76.2	23.8	-	100.0 (42)
รวม ก	69.1	28.8	-* ก	100.0(139)
<u>พิจิตร</u>				
ครอบครัวเดี่ยว	84.3	15.7	-	100.0 (83)
ครอบครัวขยาย	73.3	26.7	-	100.0 (45)
รวม ง	80.5	19.5	-	100.0(128)

* ก. มีไม่ถึง 5 ราย ก ข ก ง $\lambda = 0.0$

ศาสนา ตารางที่ 5 แสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างศาสนาและวิธีการเตรียมน้ำให้สะอาด พบว่า เมื่อพิจารณารวมทุกจังหวัดแล้ว จะมีความแตกต่างกันอย่างมากระหว่างศาสนาพุทธและอิสลามเกี่ยวกับวิธีการเตรียมน้ำให้สะอาด จะพบว่า ชาวมุสลิมจะมีวิธีการเตรียมน้ำทุกชนิดในสะอาดกอนคิมมากกว่าชาวพุทธถึงร้อยละ 16.0 และในเรื่องของการคั้นน้ำสะอาดแต่ไม่มีการเตรียมพบว่า ชาวมุสลิมมีมากกว่าชาวพุทธร้อยละ 13.8 นอกจากนี้ยังพบว่า ชาวพุทธคั้นน้ำไม่สะอาดและไม่มีการเตรียมร้อยละ 2.2 ในขณะที่ชาวมุสลิมไม่มีเลย อาจเป็นไปใ้กว่าชาวมุสลิมซึ่งอยู่ในจังหวัดพิจิตรได้ค้ำน้ำดื่มซึ่งอาจจะไม่พอเพียง ถึงเห็นน้ำจากแหล่งอื่นซึ่งจะใสใ้ก็ จึงคงมีการเตรียม เมื่อพิจารณาเป็นรายจังหวัดที่มีการศึกษาแล้วนั้นสองจังหวัดก็ค-

ในจังหวัดระยอง เพชรบุรี ไม่สามารถหาความสัมพันธ์ได้ทั้งนี้เพราะมีชาวมุสลิมเพียง 1 ราย เท่านั้น และในจังหวัดพังงาก็มีชาวพุทธเพียง 11 รายเท่านั้น แท้จริงไรก็ตามทั้ง 3 จังหวัด ประชากรส่วนใหญ่ยังคงนิยมกินน้ำสะอาดเช่นน้ำฝน แต่ไม่มีการเตรียมโดยในจังหวัดระยอง มีถึงร้อยละ 94.6 ในจังหวัดเพชรบุรีร้อยละ 90.0 และในจังหวัดพังงาร้อยละ 76.8

เมื่อทดสอบด้วยค่าทางสถิติ Guttman's Lambda (λ) รวมทุกจังหวัด แล้วจะพบว่า ค่า $\lambda = 0.04$ แสดงว่าตัวเลขในช่อง (cell) ถึงแม้ว่าจะมีความแตกต่างกัน ก็จริงแต่อาจจะเป็นตัวเลขที่เกิดขึ้นโดยบังเอิญ ทั้งนี้เพราะศาสนานิยามมีน้อยหรือแทบไม่มีเลย ในจังหวัดระยองและเพชรบุรี และศาสนาพุทธมีน้อยมากในจังหวัดพังงา ดังนั้นเมื่อนำมาถ่วงน้ำหนักจังหวัดจึงเป็นไปได้ที่ความแตกต่างระหว่างศาสนาจะมีสูง ประกอบค่า $\lambda = 0.04$ ดังข้างต้น จึงอาจจะกล่าวได้ว่าศาสนาที่ต่างกันจะไม่มีผลต่อวิธีการเตรียมน้ำให้สะอาด

ตารางที่ 5. ร้อยละของน้ำดื่ม และวิธีเตรียมน้ำให้สะอาดในครัวเรือนจำแนกตามศาสนานิยามของหัวหน้าครัวเรือนและจังหวัด

จังหวัดและศาสนา	มีการเตรียมน้ำทุกชนิด ให้สะอาดก่อนดื่ม	ดื่มน้ำสะอาดแต่ ไม่มีการเตรียม	ดื่มน้ำไม่สะอาด และไม่มีการเตรียม	รวม
<u>รวมทุกจังหวัด</u>				
พุทธ	6.3	91.5	2.2	100.0(413)
อิสลาม	22.3	77.7	-	100.0(157)
อื่น ๆ	-	* ก	-	100.0 (1)
รวม ก	10.7	87.7	1.6	100.0(571)
<u>ระยอง</u>				
พุทธ	5.4	94.6	-	100.0(203)

จังหวัดและศาสนา	มีการเตรียมน้ำทุกชนิด			รวม
	คั้นน้ำสะอาดแต่ให้สะอาดก่อนดื่ม	คั้นน้ำสะอาดแต่ไม่มีการเตรียม	คั้นน้ำไม่สะอาดและไม่มีการเตรียม	
อิสลาม	-	-	-	100.0 (0)
อื่น ๆ	-	* ก	-	100.0 (1)
รวม	5.4	94.6	-	100.0(204)
<u>เพชรบุรี</u>				
พุทธ	5.5	90.0	4.5	100.0(199)
อิสลาม	-	-	-	100.0 (0)
อื่น ๆ	-	-	-	100.0 (0)
รวม	5.5	90.0	4.5	100.0(199)
<u>พังงา</u>				
พุทธ	* ก	63.6	-	100.0 (1)
อิสลาม	22.3	77.7	-	100.0(157)
อื่น ๆ	-	-	-	100.0 (0)
รวม	23.2	76.8	-	100.0(168)

* ก. มีไม่ถึง 5 ราย

ก² / n = 0.04

เกี่ยวกับเรื่องของการใช้แปรงสีฟันและรองเท้า จากตารางที่ 51 พบว่าเมื่อพิจารณา
รวมทุกจังหวัดแล้ว จะเห็นว่ามี ความแตกต่างระหว่างชาวพุทธและชาวมุสลิมอย่างมาก กล่าวคือ
ชาวมุสลิมนิยมใช้แปรงสีฟันและให้บุตรสวมรองเท้ามากกว่าชาวพุทธเพียงร้อยละ 5.9 เท่านั้น
และชาวมุสลิมนิยมใช้รองเท้าอย่างใดอย่างหนึ่งน้อยกว่าชาวพุทธประมาณร้อยละ 4.4 เท่านั้น ซึ่งแบบ
จะไม่มี ความแตกต่างกันเท่าใดนัก และเมื่อทดสอบด้วยค่าทางสถิติ Guttman's Lambdaพบว่า

ค่า ที่ได้ = 0.0 นั่นคือ เราไม่สามารถที่จะทำนายได้ว่า ศาสนาที่แตกต่างกันจะมีผลต่อการปฏิบัติในเรื่องการใช้จ่ายทรัพย์สิน และให้รองเท้าบุตรได้อย่างไร ส่วนในจังหวัดระยอง และเพชรบุรี ไม่สามารถทดสอบค่าทางสถิติได้เพราะทั้งสองจังหวัดมีชาวมุสลิมเพียง 1 ราย และในจังหวัดพังงาก็เช่นเดียวกัน มีชาวมุสลิมเพียง 10 รายเท่านั้น แต่อย่างไรก็ตาม ประชากรทั้ง 3 จังหวัดก็นิยมที่จะใช้จ่ายทรัพย์สินและให้บุตรสวมรองเท้าไปโรงเรียน โดยในจังหวัดระยอง มีร้อยละ 78.0, จังหวัดเพชรบุรีมีร้อยละ 69.1 และในจังหวัดพังงามีร้อยละ 80.5 ที่นิยมใช้จ่ายทรัพย์สิน และให้บุตรสวมรองเท้าไปโรงเรียน

ตารางที่ 51 ร้อยละของการใช้จ่ายทรัพย์สินและรองเท้าบุตร จำแนกตามศาสนาของหัวหน้าครัวเรือนและจังหวัด

จังหวัดและศาสนา	สมาชิกในบ้านใช้จ่ายทรัพย์สินและ มีรองเท้าให้บุตรไปโรงเรียน	ใช้เพียงอย่าง ใดอย่างหนึ่ง	ไม่ใช้ทั้ง 2 อย่าง	รวม
<u>รวมทุกจังหวัด</u>				
พุทธ	73.9	24.6	* ก	100.0(280)
อิสลามและอื่นๆ	79.8	20.2	* ก	100.0(119)
รวม ก	75.7	23.3	* ก	100.0(399)
<u>ระยอง</u>				
พุทธ	77.9	21.4	* ก	100.0(131)
อิสลามและอื่นๆ	* ก	-	-	- ก (1)
รวม	78.0	21.2	* ก	100.0(132)
<u>เพชรบุรี</u>				
พุทธ	69.1	28.8	* ก	100.0(139)
อิสลามและอื่นๆ	-	-	-	(0)
รวม	69.1	28.8	* ก	100.0(139)

จังหวัดและศาสนา สมาชิกในบ้านใช้แปรงสีฟันและ ใช้เพียงอย่าง ไม่ใช่ทั้ง
มีรองเท้าให้บุตรไปโรงเรียน ใต้อย่างหนึ่ง 2 อย่าง

พังงา				
พุทธ	90.0	- *ก	-	100.0 (10)
อิสลามและอื่นๆ	79.7	20.3	-	100.0(118)
รวม	80.5	19.5	-	100.0(128)

* ก. มีไม่ถึง 5 ราย

ก^๓ = 0.0

3. ปัจจัยทางค่านประชากร

อายุของหัวหน้าครัวเรือน จากตารางที่ 52 พบว่า เมื่อพิจารณารวมทุกจังหวัดแล้วไม่มีความแตกต่างกันระหว่างกลุ่มอายุ โดยผู้สูงอายุมีร้อยละ 9.0 วัยกลางคนร้อยละ 11.2 และวัยหนุ่มสาวร้อยละ 11.0 ซึ่งแตกต่างกันน้อยมาก แต่ส่วนใหญ่แล้วประชาชนนิยมดื่มน้ำสะอาดแต่ไม่มีการเตรียม ซึ่งก็พบว่าไม่มีความแตกต่างกันมากนักในแต่ละกลุ่มอายุ และเมื่อพิจารณาเป็นรายจังหวัด ก็พบว่า ไม่มีความแตกต่างกันมากนัก ระหว่างกลุ่มอายุเช่นกัน โดยในจังหวัดระยองและเพชรบุรีผู้มีอายุน้อยจะนิยมเตรียมน้ำทุกชนิดให้สะอาดมากกว่ากลุ่มที่อายุมาก ๆ ขึ้นไปแต่ไม่ถึงกับแตกต่างกันมากนัก ส่วนในจังหวัดพังงานั้นผู้ที่มีอายุมากจะมีการเตรียมน้ำทุกชนิดให้สะอาดมากกว่าผู้ที่อายุต่ำกว่าลงมาและเมื่อทดสอบด้วยค่าทางสถิติ Kendall's tau (Tb) จะพบว่า ในจังหวัดระยอง Tb = -0.00 ในจังหวัดเพชรบุรี Tb = -0.06 ในจังหวัดพังงา Tb = 0.04 และรวมทุกจังหวัดแล้ว ค่า Tb = -0.02 นั่นคือ อายุไม่มีผลต่อวิธีการเตรียมน้ำให้สะอาดและกลุ่มที่มีอายุน้อยกว่าจะใช้วิธีการเตรียมน้ำให้สะอาดมากกว่ากลุ่มที่มีอายุมากกว่าขึ้นไป เพียงเล็กน้อยเท่านั้น

ตารางที่ 52 ร้อยละของน้ำดื่มและวิธีเตรียมน้ำให้สะอาด จำแนกตามอายุของหัวหน้าครัวเรือนและจังหวัด

จังหวัดและอายุ	มีการเตรียมน้ำทุกชนิด ให้สะอาดก่อนดื่ม	ดื่มน้ำสะอาดแต่ ไม่มีการเตรียม	ดื่มน้ำไม่สะอาดและ ไม่มีการเตรียม	รวม
<u>รวมทุกจังหวัด</u>				
15-30	11.0	88.1	- * ก	100.0(118)
31-50	11.2	86.7	2.1	100.0(330)
51 ขึ้นไป	9.0	90.2	- * ก	100.0(122)
รวม ก	10.7	87.7	1.6	100.0(570)
<u>ระยอง</u>				
15-30	- * ก	95.7	-	100.0 (47)
31-50	6.5	93.5	-	100.0(108)
51 ขึ้นไป	- * ก	95.9	-	100.0 (49)
รวม ข	5.4	94.6	-	100.0(204)
<u>เพชรบุรี</u>				
15-30	13.9	83.3	- * ก	100.0 (36)
31-50	4.0	90.4	5.6	100.0(125)
51 ขึ้นไป	- * ก	94.6	- * ก	100.0 (37)
รวม ค	5.5	90.0	4.5	100.0(198)
<u>พังงา</u>				
15-30	17.2	82.8	-	100.0 (35)

จังหวัดและอายุ	มีการเตรียมน้ำทุกชนิด ให้สะอาดก่อนดื่ม	ดื่มน้ำสะอาดแต่ ไม่มีการเตรียม	ดื่มน้ำไม่สะอาดและ ไม่มีการเตรียม	รวม
31-50	25.8	74.2	-	100.0 (97)
51 ขึ้นไป	22.2	77.8	-	100.0 (36)
รวม ง	23.2	76.8	-	100.0(168)

* ก. มีไม่ถึง 5 ราย

ก Tb = -0.02

ข Tb = -0.003

ค Tb = -0.06

ง Tb = 0.04

ส่วนในเรื่องของการใช้แปรงสีฟันและรองเท้าบูต จากตารางที่ เมื่อพิจารณา
รวมทุกจังหวัดแล้ว แทบจะไม่มีมีความแตกต่างกันเลยระหว่างกลุ่มอายุที่ต่างกัน โดยผู้สูงอายุนิยม
ใช้แปรงสีฟันและให้รองเท้าบูตใส่ร้อยละ 76.5, วิทยกวางคนร้อยละ 76.0 และวัยหนุ่มสาว
ร้อยละ 74.1 ส่วนในเรื่องของการใช้เพียงอย่างเดียวนั้นก็เช่นกัน กล่าวคือ แทบจะไม่แตกต่าง
กันเลยในระหว่างกลุ่มอายุ และเมื่อพิจารณาเป็นรายจังหวัดก็พบว่าในจังหวัดระยองและพังงา
ก็มีแบบแผนเช่นเดียวกัน ส่วนในจังหวัดเพชรบุรีนั้นพบแบบแผนที่แตกต่างออกไปคือ ผู้ที่มีอายุน้อย
นิยมที่จะใช้แปรงสีฟันและให้บูตสวมรองเท้าไปเรียนหนังสือมากกว่า ผู้ที่มีอายุมากกว่าขึ้นไป แต่ก็
ไม่แตกต่างกันมากนัก ค่าของ Kendall's tau (Tb) พบว่า ในจังหวัดระยอง = 0.06,
ในจังหวัดเพชรบุรี = -0.07 ในจังหวัดพังงา = -0.02 และทุกจังหวัด = 0.01 นั่นคือ อายุ
ที่แตกต่างกันจะมีผลน้อยมากต่อการใช้แปรงสีฟันและให้บูตสวมรองเท้าไปโรงเรียน

ตารางที่ 53 ร้อยละของการใช้แปรงสีฟันและรงเท้าบุตร จำแนกตามอายุของ
หัวหน้าครัวเรือนและจังหวัด

จังหวัดและอายุของ หัวหน้าครัวเรือน	ใช้แปรงสีฟันและมีรงเท้า ให้บุตรไปโรงเรียน	ใช้เพียงอย่าง ใดอย่างหนึ่ง	ไม่ใช้ทั้ง 2 อย่าง	รวม
<u>รวมทุกจังหวัด</u>				
15-30	74.1	25.9	-	100.0 (27)
31-50	76.0	23.0	-*	100.0(291)
51 ขึ้นไป	76.5	22.2	-*	100.0 (81)
รวม ก	75.9	23.1	-*	100.0(399)
<u>ระยอง</u>				
15-30	70.0	-*	-	100.0 (10)
31-50	78.7	20.2	-*	100.0 (89)
51 ขึ้นไป	81.8	18.2	-	100.0 (33)
รวม ข	78.8	20.5	-*	100.0(132)
<u>เพชรบุรี</u>				
15-30	77.8	-*	-	100.0 (9)
31-50	69.4	28.7	-*	100.0(108)
51 ขึ้นไป	63.6	31.8	-*	100.0 (22)
รวม ค	69.1	28.8	-*	100.0(139)
<u>พังงา</u>				
15-30	75.0	-*	-	100.0 (8)

จังหวัดและอายุของ หัวหน้าครัวเรือน	ใช้แปรงสีฟันและมีรองเท้า ให้บุตรไปโรงเรียน	ใช้เพียงอย่าง ใดอย่างหนึ่ง	ไม่ใช้ทั้ง 2 อย่าง	รวม
31-50	80.9	19.1	-	100.0 (94)
51 ขึ้นไป	80.8	19.2	-	100.0 (26)
รวม ^ง	80.5	19.5	-	100.0(128)

* ก. มีไม่ถึง 5 ราย

^ก Tb = 0.0

^ข Tb = 0.06

^ค Tb = -0.07

^ง Tb = 0.02

ส่วนในเรื่องของการใช้ส้วม จากตารางที่ 54 พบว่า เมื่อรวมทุกจังหวัดก็ไม่พบความแตกต่างกันมากในระหว่างกลุ่มอายุ กล่าวคือ กลุ่มผู้สูงอายุมีส้วมซึมใช้ร้อยละ 38.5, วัยกลางคนร้อยละ 29.6 และวัยหนุ่มสาวร้อยละ 30.4 และพบว่า บุคคลในวัยกลางคนไม่มีส้วมใช้ร้อยละ 70.4 รองลงมาเป็นวัยหนุ่มสาวร้อยละ 69.6 และวัยชราที่มีเพียงร้อยละ 61.5 และเมื่อพิจารณาแล้วจะเห็นว่าไม่มีความแตกต่างกันมากนักในระหว่างกลุ่มอายุ และค่า χ^2 ที่ได้ = 1.97 โดยไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

เมื่อพิจารณาในแต่ละจังหวัด พบว่า ในจังหวัดระยองและเพชรบุรี ก็มีแบบแผนเช่นเดียวกันกับเมื่อพิจารณารวมทุกจังหวัด โดยพบว่าทั้งจังหวัดระยองและเพชรบุรี ผู้มีอายุสูงจะมีส้วมซึมใช้มากที่สุดถึงร้อยละ 44.2 และร้อยละ 46.3 ตามลำดับ ส่วนผู้ที่อยู่ในวัยกลางคนและวัยหนุ่มสาวมีส้วมซึมใช้ไม่แตกต่างกันมากนัก โดยในจังหวัดระยอง วัยหนุ่มสาวมีร้อยละ 32.0 วัยกลางคนมีร้อยละ 30.4 ในเพชรบุรีวัยหนุ่มสาวมีส้วมซึมใช้ร้อยละ 41.5 วัยหนุ่มสาวร้อยละ 34.8 ตามลำดับ เมื่อพิจารณาแล้วจะเห็นว่า ทั้ง 2 จังหวัดนี้ไม่มีแบบแผนที่แน่นอนเกี่ยวกับการ

ไขสว่ม ส่วนในจังหวัดพังงาก็ไม่พบความแตกต่างเกี่ยวกับวิธีการไขสว่มระหว่างกลุ่มอายุ โดยผู้สูงอายุมีสว่มซึมไขร้อยละ 23.8 วัยกลางคนร้อยละ 22.6 และวัยหนุ่มสาวร้อยละ 18.2 ตามลำดับ ค่า " χ^2 " test ในจังหวัดระยอง = 3.69, เพชรบุรี = 2.61, พังงา = 0.48 และในแต่ละจังหวัด ค่า " χ^2 " test ที่ได้ ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า อายุที่ต่างกัน จะไม่มีผลต่อวิธีการไขสว่ม

ตารางที่ 54 ร้อยละของการไขสว่ม จำแนกตามอายุของหัวหน้าครัวเรือนและจังหวัด

จังหวัดและอายุของ หัวหน้าครัวเรือน	ไม่มีสว่มไข และอื่นๆ	มีสว่มซึมไข	รวม
<u>รวมทุกจังหวัด</u>			
15-30	69.6	30.4	100.0 (135)
31-50	70.4	29.6	100.0 (362)
51 ขึ้นไป	61.5	38.5	100.0 (135)
รวม ก	68.4	31.6	100.0 (632)
<u>ระยอง</u>			
15-30	68.0	32.0	100.0 (50)
31-50	69.6	30.4	100.0 (112)
51 ขึ้นไป	55.8	44.2	100.0 (52)
รวม ข	65.9	34.1	100.0 (214)
<u>เพชรบุรี</u>			
15-30	58.5	41.5	100.0 (41)

จังหวัดและอายุของ หัวหน้าครัวเรือน	ไม่มีส่วนใช้ และอื่นๆ	มีส่วนดื่มใช้	รวม
31-50	65.2	34.8	100.0(135)
51 ขึ้นไป	53.7	46.3	100.0 (41)
รวม ก	61.8	38.2	100.0(217)
<u>ทั้งงาน</u>			
15-30	81.8	18.2	100.0 (44)
31-50	77.4	22.6	100.0(115)
51 ขึ้นไป	76.2	23.8	100.0 (42)
รวม ง	78.1	21.9	100.0(201)

ก "X²" = 1.977, ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ข "X²" = 0.479, ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ค "X²" = 2.611, ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ง "X²" = 3.694, ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

จำนวนบุตรที่มีชีวิต

จากตารางที่ 55 เกี่ยวกับจำนวนบุตรที่มีชีวิตและวิธีการเตรียมน้ำให้สะอาด เมื่อพิจารณาารวมทุกจังหวัดแล้ว พบว่า ไม่มีความแตกต่างกันหรืออาจกล่าวได้ว่าไม่มีความแตกต่างกันเลยระหว่างกลุ่ม เพราะพบว่าผู้มีบุตรมาก มีการเตรียมน้ำให้สะอาดร้อยละ 10.7, ผู้มีบุตรปานกลางร้อยละ 11.3 และผู้มีบุตรน้อยร้อยละ 10.6 และเพื่อพิจารณาจากผู้ที่มีน้ำสะอาดแต่ไม่มีการเตรียมก็พบว่า ไม่มีความแตกต่างกัน กล่าวคือ ผู้มีบุตรมากมีร้อยละ 88.9

ผู้มีบุตรปานกลางมีร้อยละ 86.8 และผู้มีบุตรน้อยมีร้อยละ 86.9 และเมื่อพิจารณาเป็นรายจังหวัดก็ไม่พบแบบแผนที่แน่นอนระหว่างกลุ่ม เพราะในจังหวัดระยอง พบว่า ผู้มีบุตรมากมีการเตรียมน้ำทุกชนิดให้สะอาดก่อนดื่มมากที่สุด ในขณะที่จังหวัดเพชรบุรี ผู้มีบุตรน้อยมีการเตรียมน้ำทุกชนิดให้สะอาดก่อนดื่มมากที่สุด ส่วนในจังหวัดพังงานั้นผู้มีบุตรปานกลางจะมีการเตรียมน้ำทุกชนิดให้สะอาดก่อนดื่มมากที่สุด

เมื่อทดสอบด้วยค่าทางสถิติ Kendall's tau (Tb) พบว่า รวมทุกจังหวัด Tb = 0.01, จังหวัดพังงา Tb = -0.04, จังหวัดเพชรบุรี Tb = 0.03 และจังหวัดระยอง Tb = 0.10 จะเห็นได้ว่าในจังหวัดเพชรบุรี, พังงา และรวมทุกจังหวัด จำนวนบุตรที่มีชีวิตไม่มีความสัมพันธ์กับวิธีการเตรียมน้ำให้สะอาด ยกเว้นในจังหวัดระยองที่จำนวนบุตรที่มีชีวิตมีความสัมพันธ์กับวิธีการเตรียมน้ำให้สะอาด แต่ความสัมพันธ์มีน้อยมาก ในลักษณะที่ยังมีบุตรที่มีชีวิตมากยังมีการเตรียมน้ำทุกชนิดให้สะอาดมาก

ตารางที่ 55 ร้อยละของน้ำดื่มและวิธีเตรียมน้ำให้สะอาดในครัวเรือน จำแนกตามจำนวนบุตรที่มีชีวิตและจังหวัด

จังหวัดและจำนวน บุตรที่มีชีวิต	มีการเตรียมน้ำทุกชนิด		ดื่มน้ำสะอาดแต่ ไม่มีการเตรียม		รวม
	ดื่มน้ำสะอาดแต่ ไม่มีการเตรียม	ไม่มีการเตรียม	ดื่มน้ำไม่สะอาดและ ไม่มีการเตรียม	ไม่มีการเตรียม	
รวมทุกจังหวัด					
0-2	10.6	86.9	- *	ก	100.0(160)
3-4	11.3	86.8	- *	ก	100.0(159)
5 ขึ้นไป	10.3	83.9	- *	ก	100.0(253)
รวม ก	10.7	87.8	1.5		100.0(572)

จังหวัดและจำนวน บุตรที่มีชีวิต	มีการเตรียมน้ำทุกชนิด		คั้นน้ำสะอาดแต่ ไม่มีการเตรียมน้ำ		รวม
	ให้สะอาดก่อนคั้น	ไม่มีการเตรียมน้ำ	ไม่มีการเตรียมน้ำ	ไม่มีการเตรียมน้ำ	
<u>ระยอง</u>					
0-2	- * ก	98.3	-		100.0 (60)
3-4	5.9	94.1	-		100.0 (68)
5 ขึ้นไป	7.8	92.2	-		100.0 (77)
รวม ข	5.4	94.6	-		100.0(205)
<u>เพชรบุรี</u>					
0-2	9.6	82.7	7.7 * ก		100.0 (52)
3-4	- * ก	91.7	- * ก		100.0 (48)
5 ขึ้นไป	5.1	92.9	- * ก		100.0 (99)
รวม ค	5.5	90.0	4.5		100.0(199)
<u>พังงา</u>					
0-2	22.9	77.1	-		100.0 (48)
3-4	30.2	69.8	-		100.0 (43)
5 ขึ้นไป	19.5	80.5	-		100.0 (77)
รวม ง	23.2	76.8	-		100.0(168)

* ก. มีไม่ถึง 5 ราย

ก Tb = 0.01

ข Tb = 0.10

ค Tb = 0.03

ง Tb = -0.04

เกี่ยวกับเรื่องของการใช้แปลงสีพื้นและให้รองเท้าบุตรใส่ไปโรงเรียน จากตารางที่ 56 พบว่า เมื่อพิจารณารวมทุกจังหวัด จะพบว่า ผู้มีจำนวนบุตรน้อยจะนิยมให้บุตรใส่รองเท้าไปโรงเรียนและใช้แปลงสีพื้นมากกว่าผู้ที่มียุติกรรมมากกว่า โดยพบว่าผู้มีบุตรมากให้บุตรสวมรองเท้าไปโรงเรียนและใช้แปลงสีพื้นร้อยละ 70.9, ผู้มีบุตรปานกลางมีเพิ่มเป็นร้อยละ 79.1 และผู้มีบุตรน้อยมีถึงร้อยละ 87.5 นอกจากนี้ยังพบว่าผู้มีบุตรมากใช้เพียงอย่างเดียวอย่างหนึ่งมากที่สุด โดยมีถึงร้อยละ 28.2 ในขณะที่ผู้มีบุตรปานกลางมีร้อยละ 19.4 และผู้มีบุตรน้อยมีเพียงร้อยละ 12.5 เมื่อพิจารณาเป็นรายจังหวัดก็พบว่าในจังหวัดระยอง และเพชรบุรีก็มีแบบแผนเช่นเดียวกันกับเมื่อพิจารณารวมทุกจังหวัด ส่วนในจังหวัดพังงานั้นพบว่าผู้มีบุตรปานกลางนิยมใช้แปลงสีพื้นและให้บุตรสวมรองเท้าไปโรงเรียนมากที่สุดมีถึงร้อยละ 88.1 รองลงมาได้แก่ผู้มีบุตรมากมีร้อยละ 77.0 และผู้มีบุตรน้อยมีร้อยละ 75.0

เมื่อทดสอบด้วยค่าทางสถิติ Kendall's tau (Tb) พบว่า ในจังหวัดระยอง $Tb = -0.16$, ในจังหวัดเพชรบุรี $Tb = -0.13$, ในจังหวัดพังงา $Tb = -0.08$ และทุกจังหวัด $Tb = -0.13$ ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่า เฉพาะในจังหวัดพังงา จำนวนบุตรที่มีชีวิตจะไม่มีความสัมพันธ์กับการใช้แปลงสีพื้น และการให้บุตรสวมรองเท้าไปโรงเรียน ส่วนในจังหวัดระยอง เพชรบุรี และคิดรวมทุกจังหวัด พบว่า จำนวนบุตรที่มีชีวิตจะมีความสัมพันธ์ต่อการใช้แปลงสีพื้น และการให้บุตรสวมรองเท้าไปโรงเรียน ในลักษณะที่หัวหน้าครัวเรือนยังมีบุตรน้อยยังนิยมให้บุตรสวมรองเท้าไปโรงเรียน และนิยมที่จะใช้แปลงสีพื้นมากกว่าหัวหน้าครัวเรือนที่มีบุตรมาก

ตารางที่ 56 ร้อยละของการใช้แปลงสีพื้นและรองเท้าบุตร จำแนกตามจำนวนบุตรที่มีชีวิตและจังหวัด

จังหวัดและจำนวนบุตรที่มีชีวิต	สมาชิกในบ้านใช้แปลงสีพื้นและให้รองเท้าให้บุตรไปโรงเรียน	ใช้เพียงอย่างเดียวอย่างใดอย่างหนึ่ง	ไม่ใช้ทั้ง 2 อย่าง	รวม
รวมทุกจังหวัด				
0-2	87.5	12.5	-	100.0 (48)
3-4	79.1	19.4	- *	100.0 (139)

จังหวัดและจำนวน บุตรที่มีชีวิต	สมาชิกในบ้านใช้แปรงสีฟันและ มีรองเท้าให้บุตรไปโรงเรียน	ใช้เพียงอย่าง ใดอย่างหนึ่ง	ไม่ใช่ทั้ง 2 อย่าง	รวม
5 ขึ้นไป	70.9	28.2	- * ก	100.0(213)
รวม ก	75.8	23.3	- * ก	100.0(400)
<u>ระยอง</u>				
0-2	100.0	-	-	100.0 (18)
3-4	76.7	21.7	- * ก	100.0 (60)
5 ขึ้นไป	72.7	27.3	-	100.0 (55)
รวม ข	78.2	21.1	- * ก	100.0(133)
<u>เพชรบุรี</u>				
0-2	83.3	- * ก	-	100.0 (18)
3-4	73.0	24.3	- * ก	100.0 (37)
5 ขึ้นไป	64.3	33.3	- * ก	100.0 (54)
รวม ค	69.1	28.8	- * ก	100.0(109)
<u>พังงา</u>				
0-2	75.0	- * ก	-	100.0 (18)
3-4	88.1	11.9	-	100.0 (40)
5 ขึ้นไป	77.0	23.0	-	100.0 (70)
รวม ง	80.5	19.5	-	100.0(128)

* ก. มีไม่ถึง 5 ราย

ก Tb = -0.13

ค Tb = -0.13

ข Tb = -0.16

ง Tb = -0.08